

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Claudii Ptolemei viri Alexandrini Mathematicę disciplinę Philosophi doctissimi Geographię opus nouissima traductione

Ptolemaeus, Claudius

Argentin[a]e, 1513

Cap. XV.

[urn:nbn:de:bsz:31-118326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118326)

ginta: graduum vero decem & septem cum tertia. Deinde nauigationem a Sanda ad urbem Tamala / facit stadiorum trium milium ac quingentorum aduersus hyemalem solis ortum. Pro inaequalitate autem cursus iterum partem tertiam deducentes / habebimus in motu continuo stadia duo milia & trecenta ac triginta. Ob inclinationem vero ad Euxinum / partem sextam inde sumentes: inueniemus distantiam expositorum meridionalium stadiorum mille ac noningentorum & quadraginta: graduum autem fere trium & semis cum tertia. Post hęc transitum a Tamala ad auream Chersonesum tradit stadiorum mille ac sexcentorum: etiam versus hyemalem ortum. Quare & ab hoc numero aequè deductis similibus partibus / relinquet meridionalium ipsorum distantia stadiorum octingentorum: graduum vero unius cum quattuor quintis partibus. Vnde colligi potest distantia a Cory promontorio ad auream Chersonesum graduum triginta & quattuor cum quattuor quintis partibus esse.

De nauigatione ab aurea Chersoneso
ad Cattigara. CAP.

X I I I I.

Vmerum stadiorum nauigationis ab aurea Chersoneso ad Cattigara Marinus non tradit. Alexandrum autem referre dicit terram hinc opponi meridiei: eosque qui secus ipsius littora nauigant / intra viginti dies ad urbem Zabas peruenire. a Zabis autem in austrum nauigando precipue leuorsum intra dies aliquot Cattigara peruenire. Auget quidem distantiam ipse positam: intelligens dies aliquot pro pluribus. Inquit enim ob multitudinem eos numero minime comprehensos fuisse: quod ego ridiculum existimo. Quis enim dierum numerus infinitus est: etiam si totius orbis ambitus exprimendus sit. Quid Alexandrum coegit: ut cum diceret aliquot / intelligere plures: cum de Dioscoro dicat plurium dierum nauigationem a Raptis ad Prasum descripsisse. Aequum quippe magis est: ut intelligat quis / aliquot pro paucis: quo scilicet modo dici solitum est. Sed ut non videamur & ipsi ad multitudinem quandam certam distantias coniectare: conferamus nauigationem ab aurea Chersoneso ad Cattigara / nauigationi factae ab Aromatibus ad Prasum promontorium: positam scilicet viginti dierum ad Zabas: & aliquot aliorum ad Cattigara: & viginti similiter dierum a Raptis: iuxta Theophilum ac aliorum plurium: ad Prasum secundum Dioscorum: ne quemadmodum fecit Marinus aliquot dies pro pluribus aequè admittamus. Cum ergo & ex ratione manifesta / & ab ipsorum etiam obseruatione superiorum ostenderimus: Prasum situm habere sub parallelo distantia contra meridiem ab aequinoctiali gradibus sexdecim cum tertia parte ad duodecimam: & ab eodem aequinoctiali versus septentrionem parallelus per Aromata distet gradibus quattuor cum quarta: colligitur distantiam ab Aromatibus ad Prasum constare gradibus viginti cum duabus tertijs. Vnde non incongrue totidem graduum ab aurea Chersoneso ad Zabas / & hinc ad Cattigara ponenda distantia est. Ab aurea autem Chersoneso ad Zabas conripere distantiam non oportet: quia perinde transitur

gitur ac si sub aequinoctiali circulo sita foret. cum ea quae interiacent loca meridiei opposita protendantur. Distantiam vero a Zabis ad Cattigara con trahere decet: cum nauigatio ea sit versus notum & plagam orientalem: ut situm ad normam aequinoctialis habere possimus. Si ergo medietatem graduum tribuamus utrique distantiae propter ignotum excessum ipsius: deinde tertiam partem graduum qui sunt a Zabis ad Cattigara decem cum tertia demamus: ob inclinationem annotatam habebimus distantiam ab aurea Chersoneso ad Cattigara aequatam situi aequinoctialis: graduum decem & septem ferme cum sexta. Ostensum est a Cory promontorio usque ad auream Chersonesum gradus esse triginta ac quattuor / cum quattuor quintis. Vnde tota distantia a Cory usque ad Cattigara graduum fere quinquaginta & duorum colligitur. Sed meridionalis quidem qui scribitur per principium Indi fluminis: paulo iuxta Marinum est occidentalior promontorio septentrionali insulae Taprobanes / quod Cory opponit: & ab hoc distat meridionalis designatus per ostia Betis fluij horarum spacijs octo: gradibus vero centum ac viginti. Praeterea meridianus huiusce Betis a meridiano notato per insulas Fortunatas abest gradibus quinque. Vnde colligitur meridianum per Cory a meridiano per insulas Fortunatas descripto distare paulo plus centum ac viginti & quinque gradibus. Meridianum per Cattigara a meridiano eorundem insularum paulo etiam plus centum & septuaginta ac septem gradibus: iuxta eandem ferme distantiam graduum collectorum in parallelo rhodiensi. Sed ponatur longitudo usque metropolim Sinarum integrorum esse graduum centum ac octoginta: horarum vero duodecim: cum fateantur omnes eam magis orientalem esse quam Cattigara. Colligitur ergo longitudinem per insulam Rhodum stadiorum esse septuaginta & duorum milium.

De his quae in expositione particu
lari Marinus dissentit.

CAP. XV.

Istantias generales sic ergo contraximus: d longitudinis scilicet in plagam orientalem: ac latitudinis in septentrionem (graeus habet *μεσημβριον*) ex causis praenotatis. Praeterea quarundam ciuitatum situs in locis pluribus emendandos existimauimus: ubi repugnantes & reprobas expositiones tradidit: iuxta diuersas annotationes & varijs & incertis sumptis editionibus: quemadmodum in locorum oppositionibus iniquius perceptis. Tarraconem etenim inquit opponi Caesariae: quae Ioa appellatur: ac per hanc dicit meridianum duci: & per montes Pireneos: qui non paucis magis orientales sunt quam Tarracon. Pachynum opponi magnae Lepti etiam memorat: Himeram Thegnis. A Pachyno vero ad Himeram distantiam esse colligit quadringentorum stadiorum. A Lepte autem ad Thegnas ultra mille ac quinquaginta stadia esse tradidit. ex quibus Thimostenes allegerit. Deinde Tergestum dicit opponi Rauennae. Ab interiori vero sinu adriatici maris quae iuxta Tilauentum fluium est: distare inquit tergestum versus aestiuum solis ortum: stadijs quadringentis & octoginta. Rauennam vero versus hyemalem ortum stadijs mille. Similiter Chelidonaeas refert oppo-

B iij

sitas esse Canobo: Achamanta Papho: Paphum Sbenito. Distantiam vero a Chelidoneis ad Achamanta ipse etiam ponit stadiorum mille. A Canobo ad Sbenitum/ a Timosthene ponitur ducentorum & nonaginta. Atqui si sub eisdem meridianis hæc distantia esset/ proculdubio maior esse deberet: quia subiaceret circumferentiæ maioris paralleli. Deinde dicit Pisam a Rauenna distare versus ortum stadijs septingentis: per partitionem vero climatum & horarum Pisam in tertia/ Rauennam autem in quarta hora describit. Londinio etiam britanniæ Neomagum cum retulerit australius quinquaginta & nouem milibus passuum/ inclinationibus occidentalibus (græcus habet *Βορρῶν ἰσχυρῶν*) id figit. Et Athos mons cum in parallelo per Hellepontum situs ab ipso esset/ Amphipolim & loca sibi circumstantia supra Atho & Strymonis fluminis ostia sita sub Helleponto in quarto climate ponit. Similiter cum Thracia fere tota sub parallelo Byzantij locata sit: omnes ipsius urbes mediterraneas in climate quod supra eundem parallelum est adnotat. Trapezuntem etiam dicit se locaturum in parallelo Byzantij. Deinde Satala Armeniæ ostendens esse a Trapezunte versus meridiem sexaginta milibus passuum: in descriptione parallelorum Byzantij parallelum per Satala / non per Trapezuntem ducit. Nilum præterea pollicetur ad unguem se descripturum: ex quo primum a meridiana plaga ad septentrionem usque Meroem descendisse videtur. Similiter & nauigationem ab Aromatibus ad lacus ex quibus defluit Nilus/ septentrionali vento fieri inquit: Aromata autem multo orientalia magis sunt quam Nilus. Ptolemaeus enim Thebarum magis orientalis est quam Meroe / & quam Nilus decem aut duodecim dierum profectio. Deinde angustiora quæ iuxta Ocelem/ Chersonesum & Direm sunt: magis orientalia esse constat Ptolemaide & sinu adulitico stadijs tribus milibus & quingentis. Præterea etiam illis orientalius est magnorum Aromatum promontorium stadiorum quinq; milibus.

Quædam prætermisit de regionum finibus. CAP.

XVI.

Misit ipse quædam in referendis regionum finibus. quemadmodum cum totam Mysiam a plaga orientali mari pontico terminat: Thraciam ab occasu Mysia superiori. Præterea Italia a septentrione non Rhætia/ aut Norico terminat/ sed Pannonia fuit. Pannoniæ autem fines a meridiana plaga ponit esse Dalmaticam terminat: Italia omittit. Mediterraneos etiam Sogdianos: & Saccas a meridie Indis conterminos esse tradit. Qui duo autem paralleli magis septentrionales sunt quam mons Imaus: qui maxime tendit ad arcton per Byzantium & Hellepontum. neque per gentes præfatas ab ipso describuntur: sed præcipue per medium ipsum pontum.

In quibus etiam Marinus dissentit ab historijs nostri temporis.

CAP. XVII.

Is atque huiusmodi alij non recte animaduertit Marinus: siue ob multitudinem diffinitionum voluminum: siue quia

ut ipse refert / ad postremam suam editionem tabulæ describendæ nondum peruenerit: per quam ut inquit/ climatum & distantiarum horarum emendationem fecisset. Quædam deinde præter hæc ponit quibus nostra temporum cognitio non consentit: quemadmodum de sinu Sachalitis: quæ tradit situm esse a parte occidentali Syagri promontorii. Omnes autem unanimiter qui per ea nauigant loca: plane fatentur eum ab occidentali parte Syagri esse: & Sachalitem regionem dicunt Arabi: & ab ea sinum denominatum. Semylla etiam Indorum emporium tradit non solum magis occidentalem esse quam Cumarum promontorium: sed quam Indus amnis. Id autem tantum australius (græcus habet *Μεσημβριώτιον*) perhibetur quam ipsius fluminis ora. ut ab his fertur qui hinc eo nauigauerunt: plurimumque ea explorauerunt loca: & ab his qui illinc ad nos peruenerunt. Vocatur autem id Timula ab indigenis: a quibus plura alia circa Indiam eiusque prouincias particularius didicimus. Præterea interius multa hausimus: & ab hac scilicet prouincia usque auream Chersonesum/ & hinc usque Cattigara. Nouimus etiam: quod illuc transfretantium cursus ad solis ortum est: indeque redeuntium ad occasum. Referunt etiam intractabile & iniquum nauigationum tempus: quod ultra Sinas Serum regio est/ Seræque metropolis. Deindeque ea que magis ad ortum vergunt incognita sunt. quæ stagna habentur paludosa: in quibus arundines adeo magnæ spissæque fiunt/ quod ex apprehensu earum fiat iter per lapideam turrim/ sed ad Indos per Palimbothra. Quæ autem via est a Metropoli Sinarum ad portum Cattigara/ occasum respicit ac meridiem. Quare ea non incidit in meridianum per Seras atque Cattigara ductum: ut a Marino traditur: sed in quibusdam magis orientalibus. Didicimus etiam a negociatoribus qui a felici Arabia ad Aromata nauigant/ ac Azaniam atque Raptam: quæ omnia Barbariam proprie nuncupant: nauigationem hanc non esse proprie ad meridiem: sed ad occasum atque meridiem: transitum autem a Raptis ad Prasum ad ortum solis & meridiem. Stagna etiam a quibus Nilus defluit/ non esse penes mare ipsum: sed interius per multum: ac seriem profectiois a littore Aromatum & a Copis ad Raptam promontorium aliam esse quam Marinus exposuerit. Præterea nauigationem diei naturalis illic multorum stadiorum non colligi ex facili ventorum mutatione qui sub æquinoctiali sunt: sed circiter quadringentorum aut quingentorum stadiorum existere. Est autem sinum primum continuum Aromatibus in quo post unius diei iter ab Aromatibus Panocomem esse/ ac Oponem emporium: distans a Panocomie diebus sex. Post autem id emporium alium tradunt excipi sinum/ Azaniam origo: in cuius exordio Zingina esse promontorium: & Phalangida montem tribus insignem capitibus: vocarique solum hunc sinum Apocopa: transitumque habere duorum dierum naturalium. Deinde post huc suscipi aiunt id quod paruum littus dicitur: hocque trium esse distantiarum. Post quod aliud quod magnum littus appellatur/ quinq; distantiarum: qui ambo numeri nauigationem habere feruntur naturalium dierum quattuor. Coniungi autem istis alium sinum narrant: in quo emporium est nomine Essina post duorum